

KADIN TIBBİ DESTEK BİRİMİ UYGULAMA İŞLEYİŞİ HAKKINDA ADLİ TIP UZMANLARININ GÖRÜŞÜ

ADLİ TIP UZMANLARI DERNEĞİ

Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü tarafından 02/05/2024 tarihinde yayımlanan “Kadın Tıbbi Destek Birimi” isimli yapılanma hakkında hazırlanmış ve ekinde yer alan “Kadın Tıbbi Destek Birimi Uygulama İşleyişi” isimli iş akış şeması hem hukuki hem de tıbbi olarak yanlışlıklar içermektedir. Kadına yönelik şiddet ile mücadelenin önemli basamaklarından biri olan ‘Kadın Tıbbi Destek Birimi’ nin hastanelerdeki kuruluş aşamalarında ülkemizde bulunan ilgili uzmanlık dernekleri ve hukuki mercilerle birlikte kurgulanmasının, daha sonra çıkacak eksikliklerin önüne geçeceğini düşünmekteyiz.

Bu nedenle söz konusu Genelge ekinde yer alan ve ‘pilot uygulama’ olarak başlatılan uygulamanın “İŞLEYİŞ” alanında değişmesi gerektiğini düşündüğümüz hususlar aşağıda yer almaktadır:

1. Cinsel saldırı olgusunda, adli merciler tarafından bilirkişi olarak kadın hastalıkları ve doğum uzman doktoru seçilmekte ve bu amaçla mağdur kolluk kuvvetlerince jinekoloğa muayeneye getirilmektedir. Mağdurun genital muayenesinin yapılabilmesi için bu isteğin hâkim veya savcı kararı ile olması gerekmektedir. Acil durumlarda (hayati tehlike arz edebilecek durumlar) bu karar beklenmeden kişiye gerekli tıbbi müdahale yapılır.

Önerilerimiz: Cinsel şiddete maruz bırakılmış kadınlar için her zaman Dünya Sağlık Örgütü’nün 2003 yılında hazırlamış olduğu ‘Guidelines for medico-legal care for victims of sexual violence’ (<https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/42788/?sequence=1>), Türkçe çevirisi: Cinsel şiddete maruz bırakılanlar için medikolegal bakım kılavuzu, Dünya Sağlık Örgütü-2003 (<https://atud.org.tr/cinsel-siddete-maruz-birakilanlar-icin-medikolegal-bakim-kilavuzu>) kılavuzluğu eşliğinde organizasyon, muayene ve raporlama yapılmalıdır. Bu bağlamı ile işleyiş basamağındaki 1. maddenin ciddi sorunlar içerdiğini ve kabul edilemez olduğunu düşünmekteyiz.

Ülkemizdeki uygulamalardan bilindiği üzere de cinsel şiddet olgularının değerlendirilmesinde en yetkin ve deneyimli hekimler adli tıp uzmanlarıdır. Genelge öncesinde ve halen işleyiş içinde cinsel şiddete maruz bırakılanlar adli merciler tarafından ‘Adli Tıp Polikliniklerine’ getirilmekte, değerlendirme ve tüm sürecin organizasyonu adli tıp uzmanınca yapılmaktadır. Adli tıp uzmanlarının çekirdek eğitim müfredatında kadın doğum uzmanlarından farklı olarak, travma olgusunu değerlendirme ve yönetme becerisi yer almaktadır. Bu bağlamı ile travma mağduru (cinsel şiddet) bireyler için; görüşme, muayene, konsültasyonlar, önleyici ve koruyucu önlemler ve tüm süreci içeren adli tıp raporları hazırlanır. Bu raporların hazırlanma süreci tamamen ‘ADLİ TIP UZMANININ’ sorumluluğundadır.

ADLİ TIP UZMANLARI;

- Türk Ceza Kanunu'nda belirtilen cinsel suça maruz kalan kişiye yapılacak olan genel beden ile genital muayene (Madde 287-1) ve cinsel suçla ilgili kanunlar (TCK 102, 103, 104 ve 105) kapsamında yürütülecek süreçten de sorumludur.

- Adli tıp uzmanları diğer uzmanlık alanlarına ihtiyaç duymadan hastanın gözlemlenmesini, ayrıntılı öykü alınmasını, anal, genital ve genel beden muayenesinin yapılmasını, fiziksel delillerin belirlenmesini, biyolojik delillerin toplanmasını, ön ruhsal değerlendirilmesinin yapılmasını, cinsel suç ile ilgili tanının konmasını ve raporlanmasını sağlayabilir. Ayrıcı tanı, tedavi, profilaksi, laboratuvar incelemeleri ve ileri tetkikler ve ayrıntılı muayeneler için konu ile ilgili uzmanlık alanları ile birlikte değerlendirme yapabilir, hastalarının yönlendirilmesini sağlayabilir, duruma göre konsültasyonlarla süreci yönetebilir. Bu amaçla tıbbi tedavi ve cerrahi girişim ve bazen ayrıcı tanı için kadın hastalıkları ve doğum uzmanı ile genel cerrahi uzmanları ile, cinsel yolla bulaşan hastalıklar açısından enfeksiyon hastalıkları ve dermatoloji uzmanları ile ruhsal durumla ilgili iddia edilen eylemle ilgili ruhsal etkenimin saptanması ve tedavisi psikiyatri uzmanları ile birlikte değerlendirme yapabilir. Gebelik açısından değerlendirme için ve profilaktik önlemler açısından kadın hastalıkları ve doğum uzmanından destek alabilir.

Olgunun adli bildirimini gerçekleştirilmesini, adli raporunun düzenlenmesini, sosyal destek açısından sosyal hizmet uzmanına yönlendirilmesini ve tedbir kararlarının alınabilmesi için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl veya İlçe Müdürlüklerine ve Cumhuriyet Savcılığına bildirim yapabilir ve bu hususta yeterli deneyime sahiptir.

- Toplanan biyolojik delillerin muhafazası ve delillerin bozulmaması, ilgili mevzuat çerçevesinde kolluk kuvvetlerine tutanak karşılığında teslim edilmesi, soğuk zincire ihtiyacın belirlenmesi ve gerek duyulduğunda saklanma koşulları konusunda yeterli deneyime sahiptir.

2. Cinsel istismar şüphesi ile getirilen mağdurlarda öncelikle solunum, hava yolu açıklığı ve vital bulguların değerlendirilmesi yapılır. Genel durumu iyi ve vital bulguların stabil olması durumunda, acil müdahale gerektirecek bir kondisyon mevcut değilse diğer basamaklara geçilir.

Önerilerimiz: Bu maddede cinsel şiddete maruz kalan kadının erken dönemde ihtiyaç duyduğu tıbbi destek göz ardı edilmiş ve bu desteğin verilmesinde nasıl bir yöntem izleneceği ve kim tarafından takip edileceği açık olarak belirtilmemiştir. Acil servise başvuran erken dönem cinsel şiddet mağduru için;

ACİL TIP UZMANLARI;

- Cinsel şiddete maruz bırakılan bir kadın acile başvurduğunda acil serviste görevli hekimler hızla kişinin genel durumu ve vital bulgularını değerlendirir, acil müdahale gerektirecek bir durum varlığında müdahalesini yapar ve 'Kadın Destek Biriminden' sorumlu adli tıp uzmanını hızla haberdar ederek delillerin kaybolmadan tedavinin yapılmasını ve gerekli basamakların başlamasını sağlar.

- Bu arada olguyu bilgilendirir; destek birimine yönlendirildiği ve burada adli tıp uzmanlarınca değerlendirileceği, her aşamada onamının alınacağı konusunu açıklar. Türkçe bilmeyen mağdurlar için görevli tercüman temin edilmesi için Savcılığı bilgilendirir, engellilik durumu var ise engellilik durumuna uygun bilgilendirme ve onam alınması konusunu değerlendirir.

- Acil birimde yapılan genel değerlendirmede kişinin vücudunda penetran bir yaralanma varsa yaraya tıbbi müdahaleden önce yaranın tüm özelliklerini kayıt altına alır ve tetanoz profilaksisini yapar.

KADIN HASTALIKLARI VE DOĞUM UZMANLARI;

Kadın Destek Biriminden sorumlu adli tıp uzmanının değerlendirmesi sırasında ya da sonrasında adli tıp uzmanının talebi ile kişinin genital bölge muayenesine eşlik eder, cerrahi bir müdahale gerektirecek bir yaralanma varsa gerekli tıbbi girişimleri yapar.

- Gebelik önleyici işlemleri yerine getirir.

- Cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunma ile ilgili bilgilendirme yapar. Gerektiğinde profilaktik tedaviye başlar.

3. Kolluk kuvvetlerince getirilen evraklar kontrol edilir. (Eksik evrak ve imza durumlarında, hastanın acilen değerlendirilmesi gerekiyorsa muayenesi yapılır; ancak raporlama ve diğer işlemler kolluk kuvvetleri hâkim veya savcı tarafından imzalanmış evrakları getirdikten sonra tamamlanır.)

Önerilerimiz: İşleyiş şemasında bu madde gibi kimin yapacağı belli olmayan işlemler bulunmaktadır. Kadın Destek Birimi kesinlikle adli tıp uzmanlarının sorumluluğu altında olmalı ve bu işleyişi tamamen adli tıp uzmanları organize etmelidir. Cumhuriyet Savcısının talimatı olduğunu bildiren kolluk yazıları da talimatı veren Cumhuriyet Savcısının ismi bulunması durumunda genital muayenenin yapılması için yeterli kabul edilmelidir.

4. Mağdur ile iletişime geçilerek, bu muayenenin ne için yapılacağı gibi sorular cevaplanır. Muayene sırasında bulunacak kişilerin tanıtılması, muayene ve tetkikler için mağdurun onamının alınması sağlanır. Onamın mağdurun kendisinden alınması esastır ancak yasal olarak kısıtlı bulunan (akıl sağlığı, akıl zayıflığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı vb.) kişilerde atanmış mağdur yakınından onam alınır. Türkçe bilmeyen mağdurlar için ise görevli tercüman eşliğinde onam alınır. Tercümanın adı soyadı ve imzası, mağdurun adı soyadı ve imzası ile birlikte saat ve tarih bilgileri onam formuna kaydedilir. Eğer engellilik durumu var ise engellilik durumuna uygun bilgilendirme ve onam alınması sağlanır.

Önerilerimiz: Bu basamağı da destek biriminden sorumlu adli tıp uzmanı organize etmelidir.

Tüm adli olguların değerlendirilmesinde olduğu gibi cinsel şiddete maruz bırakılan kadınların muayenesinde de önce kişiler aydınlatılarak (bu muayenenin neden yapılacağı ve sürecin nasıl işleyeceği, muayene olmadığı veya muayenenin gecikmesi durumunda iddiaların delillendirilmesinde güçlükler yaşanacağı, adli raporda nelerin yer alacağı ve adli raporu başka

kimlerin göreceği vb.) onamı alınır, muayenenin her basamağında ayrıca yeniden onamı alınır. Muayeneye başlanmadan önce görüntülenmesi gereken lezyonlar açısından fotoğraflama ve video için de hangi amaçla görüntüleme yapılacağı konusunda da aydınlatılmış onam alınmalıdır. Karar verecek yeterliliği olmayan olgularda; akıl hastalığı- akıl zayıflığı olanlarda atanmış mağdur yakınından vasi-velisinden, gerçeği değerlendirme yeteneğini azaltacak düzeyde alkol ve uyuşturucu madde etkisi altında olanlarda belli bir süre acil serviste müşahadede tutulduktan ve madde etkisi geçtikten sonra kendisinden onamı alınmalı, alkol ve madde bağımlısı olanlardan ise gerekirse psikiyatri uzmanı eşliğinde onam alınmalıdır.

5. Mağdur, muayene için düzenlenmiş kadın tıbbi destek birimine alınır. İlgili branş doktoru, adli tıp uzmanı ile birlikte ve anemnez ve muayene için bir hemşirenin veya yardımcı sağlık personelinin eşlik etmesi sağlanır. Mağdura ait tüm süreçlerde mahremiyetine özen gösterilir.

Önerilerimiz: Cinsel saldırıya uğrayan kadınlar destek birimine acil serviste ilk değerlendirme sonrasında hemen ya da adli merciler tarafından direkt yönlendirilerek, birimin bulunduğu polikliniğe getirilir, tüm basamaklar tamamen adli tıp uzmanı sorumluluğunda ve organizasyonunda olmalıdır. Muayene süreçlerine mutlaka hemşire, ebe veya yardımcı bir sağlık personeli eşlik etmelidir.

6. Adli tıp uzmanı eşliğinde toplanan deliller ilgili mevzuat çerçevesinde kolluk kuvvetlerine tutanak karşılığında teslim edilir. Yedek kıyafet mağdur yakınından karşılanamadığı durumlarda hastane tıbbi sosyal hizmet birimi gerekli girişimlerde bulunur. Ek-2

Önerilerimiz: Kadın destek birimi biyolojik ve fiziksel delillerin toplanabileceği ve saklanabileceği donanıma sahip olmalı ve saldırıya maruz kalanlar için yedek kıyafetlerin olacağı şekilde organize edilmeli, gerekli tüm malzeme birimde yer almalıdır. Bu maddede de delillerin kim tarafından toplanacağı belirtilmemiştir. Biyolojik örneklerin kolluk kuvvetlerine tutanakla teslim edilmeden önce teslim alınan örneklerin saklanabileceği koşulların varlığı belirlenmelidir. Biyolojik ve fiziksel delilleri adli tıp uzmanı toplar, delil zincirine uygun bir şekilde tutanak ile Savcılığa ulaştırılması üzere kolluğa teslim eder.

7. Mağdur kişi, genital muayene için bilgilendirildikten sonra muayenesi yapılarak gerekli deliller toplanır.

Önerilerimiz: Kadın destek birimine alınan cinsel şiddete maruz bırakılan kişi bilgilendirilip onamı alındıktan sonra adli tıp uzmanı tarafından önce gözlem ve görüşme yapılır, ruhsal ve fiziksel muayenesi adli tıp uzmanı tarafından gerçekleştirilir. Muayene sırasında elde edilen biyolojik ve fiziksel deliller uygun şekilde teslim edilir. Dünya Sağlık Örgütünün önerdiği gibi tüm cinsel saldırı olgularına gebelik önleyici ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar açısından profilaksi uygulanır. Bunun için kadın hastalıkları ve doğum uzmanları ile enfeksiyon hastalıkları uzmanlarına yönlendirilir. Tüm cinsel saldırı iddiası bulunan olgular mutlaka (hem tanı hem de tedavi-rehabilitasyon açısından) psikiyatri uzmanına yönlendirilir.

Cinsel şiddete maruz bırakılan kişilerin muayenesi sadece genital muayeneye indirgenemez; muayene bir bütündür ve gözlem, görüşme, ruhsal ve fiziksel değerlendirme, delillerin toplanması, gerekli konsültasyon ve tetkiklerden sonra değerlendirilmesi yanı sıra koruyucu ve rehabilite edici süreçleri de içermelidir.

8. *Gerekli görülen vakalarda gonore ve klamidy a kültürleri alınır. Örneklerden biri hastane arşivinde kalır. Kan örnekleri (gebelik testi, tam kan sayımı, HIV, HCV, sifiliz, HBV tetkikleri) ayrıca incelenir.*

Önerilerimiz: Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği gibi tüm cinsel saldırı olgularına; gebelik önleyici ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar (HCV-HBV, HIV, Sifiliz, Gonore, Klamidy a gibi) açısından profilaksi uygulanır. Bunun için muayene sonrası birimde değerlendirilen tüm kadınlar hem gebelik önleyici yöntemler açısından kadın hastalıkları ve doğum uzmanına, hem de cinsel yolla bulaşabilecek hastalıklar açısından enfeksiyon hastalıkları veya dermatoloji uzmanlarına yönlendirilir, gerekli önlemler ve profilaksi uygulanır. Daha geç başvurularda kan örnekleri ile gebelik ve cinsel yolla bulaşan hastalık taraması yapılır. Tespiti halinde gerekli işlemler için yönlendirme yapılır.

9. *Gözle görülmeyen minör travmalar, kolposkop vb. cihazlar ile incelenir, var olan lezyonlar kayıt altına alınır.*

Önerilerimiz: Kadın Destek Birimlerinde mutlaka muayene seti, wood lambası ve kolposkopi cihazının olması gerektiğini düşünmekteyiz. Tüm genital muayenelerin kolposkopi cihazı ile birlikte yapılması önerilmektedir. Kolposkopi cihazları 40-60 kat büyütme özelliği ile değerlendirmeleri en optimal şekilde gerçekleştirmektedir. Adli tıp uzmanları kolposkopi kullanımında gerekli yetkinliğe ulaşmışlardır.

10. *Sperm analizi için sürüntü örnekleri alınır. Sperm saptanması halinde motilitesi olup olmadığı, mutlaka belirtilmelidir.*

Önerilerimiz: Kadın Destek Birimlerinde tüm akut cinsel saldırı olgularından öpüldüğü, emildiği belirtilen bölgelerden, cinsel temasın gerçekleşmiş olduğu ifade edilen anal, genital ve oral bölgelerden ve ejakülasyonun gerçekleştiği bildirilen diğer vücut bölgelerinden sürüntü örnekleri alınır, delil zincirine uygun bir şekilde Cumhuriyet Savcılığına teslim edilmek üzere kollağa tutanak ile verilir. Biyolojik delillerin saptanması ve genetik incelemeler açısından gerekli işlemleri Cumhuriyet Savcılığı talep eder. Kadın Destek Biriminde biyolojik delillerin incelenebileceği, genetik analizlerin yapılabileceği laboratuvarların bulunması halinde akut vakalarda sürüntü örneklerinden lam üzerine alınacak smear örnekleri hastanedeki ilgili laboratuvara yönlendirilerek, sperm varlığı ve motilitesi açısından değerlendirilmesi sağlanır. Genetik inceleme yapılabilmesi için de Cumhuriyet Savcılığından resmi yazı talep edilmelidir.

11. Mağdurun veya doktorun talep etmesi durumunda mağdurun psikiyatri hizmetlerine uygun zamanda ulaşması sağlanır.

Önerilerimiz: Tüm cinsel saldırı mağdurları mutlaka (hem tanı hem de tedavi-rehabilitasyon açısından) psikiyatri uzmanına yönlendirilir. Cinsel şiddete maruz bırakılan kişilerin muayenesi sadece genital muayeneye indirgenemez, muayene bir bütündür ve görüşme, ruhsal, fiziksel ve biyolojik değerlendirme, yanı sıra koruyucu ve rehabilite edici süreçleri de içermelidir. Cinsel saldırıya maruz bırakılanlar – şiddetin en ağır biçimlerinden biri olarak birçok nedenle- geç başvuru yapabilmekte, tanı için en önemli değerlendirme ruhsal değerlendirme olabilmektedir.

12. Kişinin gebelik riski mevcutsa ve istismarın üzerinden 72 saat geçmemişse, alınan kan örneğinde gebelik testi negatifse hormonal kontrasepsiyon uygulanır. Yatış gerekli olmayan genel durumu iyi olan ayaktan hastalarda, acil kontrasepsiyon reçete yoluyla sağlanabilir.

13. Cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunma ile ilgili olarak bilgi verilir ve profilaktik antibiyotik uygulaması enfeksiyon türüne göre tedavi kılavuzlarına uygun olarak yapılır. HIV, Herpes, Hepatit gibi enfeksiyonlarda enfeksiyon hastalıkları kliniğinden konsültasyon istenir. Kesici veya delici aletlerle cilde نافız yaralanma durumlarında, tetanoz profilaksi yapılır.

14. Kadın tıbbi destek biriminde gerekli olması durumunda ortopedi ve travmatoloji, beyin ve sinir cerrahi, genel cerrahi, nöroloji vb. branşlarından konsültasyon istenir. Adli vaka olması nedeniyle konsültasyon hizmetlerinin gecikmeksizin yerine getirilmesi sağlanır.

15. Hastanede bulunan Tıbbi Sosyal Hizmet Birimi vasıtasıyla gerekli durumlarda Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM) vb. destek birimleriyle irtibata geçilir.

16. Adli tıp uzmanı (*) tarafından hazırlanan adli tıbbi rapor, adli tıp kurumuna gönderilmek üzere ilgili kolluk kuvvetlerine teslim edilir. (*) Adli tıp uzmanı bulunmayan hastanelerde, adli tıp uzmanı bulunan Hastane/Adli Tıp Kurumu ile iş birliği gerçekleştirilir.

Önerilerimiz: Genelgede Kadın Destek Biriminden sorumlu hekimlik alanı ve görev tanımları açısından bir netlik olmadığından, adli raporun da adli tıp uzmanınca hazırlanmayacağı ön görüldüğü anlaşılmaktadır. Genelgede adli tıp uzmanınca hazırlanan raporlar açısından bir yorum getirilmemiştir. Bu maddenin işleyişte çok ciddi sorunlara neden olacağı açıktır. Birim sorumlusu muhakkak adli tıp uzmanı olmalı ve hazırlanan adli tıp raporları ilgili adli merciye hastane organizasyonu tarafından ulaştırılmalıdır.

Genelgede bahsedildiği gibi hazırlanan adli raporun Adli Tıp Kurumuna gönderilmesi gerektiği mantığı anlaşılammaktadır. Ayrıca adli tıp uzmanı bulunmayan hastanelerde adli tıp uzmanı bulunan hastane ve Adli Tıp Kurumu ile iş birliği yapılacağı belirtilmekte olup, 24 saat hizmet verecek şekilde yeterli sayıda adli tıp uzmanı ve psikiyatri uzmanı bulunmayan hastanelerde Kadın Destek Birimi kurulmamalıdır. İzinler/ayrılıklar olduğu durumda Üniversitelerde görev yapan adli tıp uzmanları ile de iş birliği yapılabilir/yapılmalıdır.

SONUÇ OLARAK;

1. Kadın Destek Birimi Genelge ve İş Akış Şemasının rutin işleyişte çok ciddi sorunlara neden olacak şekilde hazırlanmış olduğunu düşünmekteyiz. Görev tanımlarının net olmaması, cinsel saldırıya maruz kalan kadına yaklaşım, değerlendirme ve muayene süreçlerindeki yetersiz/hatalı açıklamalar nedeniyle Genelgenin mutlaka Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği şekilde organize edilmesi gerektiğini vurgulamaktayız. Bunun için de mutlaka adli tıp uzmanları ve yanı sıra ilgili uzmanlık derneklerinden görüş alınmalıdır.

'Guidelines for medico-legal care for victims of sexual violence (<https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/42788/?sequence=1>), Türkçe çevirisi: Cinsel şiddete maruz bırakılanlar için medikolegal bakım kılavuzu, Dünya Sağlık Örgütü-2003 (<https://atud.org.tr/cinsel-siddete-maruz-birakilanlar-icin-medikolegal-bakim-kilavuzu>).

2. Kadın Destek Birimleri mutlaka adli tıp uzmanlarının sorumluluğunda olmalıdır. Ancak Genelgede bu birimlerin hastaneler içinde fiziki alt yapısının nerede oluşturulacağına dair bir netlik yoktur. Birimin acil servislerde oluşturulması ciddi sorunlara neden olacaktır: Cinsel saldırıya maruz bırakılan kadına kolluk kuvvetleri ve sosyal hizmet görevlisi ile birlikte en az 3-4 kişinin eşliğinde başvuruların yapıldığı göz önüne alındığında acil servislere yapılan başvurularda acil servislerdeki yoğunluğa ek bir yük getirecektir. Çoğu acil servisin iş yükü ve fiziksel koşulları böyle bir yapılanmaya izin vermeyecektir. Ülkemiz gibi acil servise başvuru sayısının çok yüksek (yıllık acil servis hasta başvuru sayısı ülke nüfusundan fazladır) olduğu bir ülkede bu birimlerin acil servislerde açılmasının getireceği birçok sorun olacaktır.

Bu nedenlerle Kadın Destek Birimlerinin, aynı Çocuk İzlem Merkezleri gibi acil servis dışında fiziksel koşulları sağlanmış, adli tıp polikliniklerine yakın, en az 2 odalı, tuvalet ve banyosu olan bir birim olarak açılması uygun olacaktır. Bunun için kurulacak birimlerde 7/24 saat hizmet verileceği göz önüne alınmalı, icap nöbetlerinde tek hekim olamayacağından mutlaka **en az 3 adli tıp uzmanı** görev yapmalıdır.

Bununla birlikte birçok hastanede hem adli tıp polikliniği hem Çocuk İzlem Merkezleri icapları hem de bu birim üzerinden tutulacak icap nöbetleri için yeterli sayıda adli tıp uzmanı bulunmamaktadır. Adli tıp uzmanlarının hizmet sunumu ve İcap Nöbeti Yönetmeliği açısından Kadın Destek Birimi olan hastanelerde çalışan adli tıp polikliniklerinde mutlaka en az 3 adli tıp uzmanı yer almalıdır. Hem ÇİM hem kadın destek biriminde icap nöbeti tutacak adli tıp uzmanlarının özlük ve ekonomik haklarında kayıplara yol açmayacak şekilde düzenleme yapılmalıdır.

3. Kadın Destek Birimleri içinde sosyal hizmet uzmanı, psikolog, hemşire, tıbbi sekreter görev almalı, kişilerin sosyal desteği hemen başlatılmalıdır.
4. Adli tıp uzmanları görüşme, muayene, delil toplama işlemlerini Dünya Sağlık Örgütü'nün kılavuzluğu eşliğinde yerine getirir. Tüm cinsel şiddete maruz bırakılan olgular hem tanı hem de tedavi-rehabilitasyon süreçleri için mutlaka Psikiyatri uzmanına yönlendirilmelidir.

5. Gebelik önleme açısından akut vakalar kadın hastalıkları ve doğum uzmanına yönlendirilir. Daha geç dönem olgulardan gebelik tespiti açısından kan örneği alınır ve gebelik tespitinde kişilerin istemi doğrultusunda gebeliği sonlandırmak için ilgili yasal düzenlemelere göre hızla işlemler başlatılır.
6. Cinsel yolla bulaşan hastalıkların profilaksisi açısından akut olgular enfeksiyon hastalıkları veya dermatoloji uzmanlarına yönlendirilir. Daha geç olgularda hastalık tespiti açısından seroloji çalışılmak üzere kan alınır ve hastalık tespitinde tedavi açısından enfeksiyon hastalıklarına yönlendirilir.
7. Muayene esnasında biyolojik/fiziksel delillerin toplanması adli tıp uzmanının görevidir. Biyolojik deliller inceleme yaptırılmak üzere delil zincirine uygun bir şekilde Cumhuriyet Savcılığına gönderilmesi için tutanak ile kolluğa teslim edilir.
8. Genital muayenelerin kolposkop ile birlikte yapılabilmesi açısından birimlerde kolposkopi cihazının olmasını önemle önermekteyiz. Kolposkopik değerlendirme hem travmatik lezyonları 40-60 kat büyütmesi açısından en efektif değerlendirmeyi sağlayacak hem de video-fotoğraflama yapılabilmesi olanağı ile yaralanmaların delil olarak saklanmasını sağlayacaktır. Genel beden muayenesinde lezyonların fotoğraflanabilmesi için her birimde mutlaka bir fotoğraf makinesi, ölçek olmalıdır.
9. Genelgede cinsel şiddete maruz bırakılan kadınların muayenesi sadece genital muayeneye indirgenmiş, şiddetin diğer tüm dinamikleri göz ardı edilmiştir. Oysaki muayene görüşme, genel beden muayenesi, ruhsal muayene, anal-genital-oral bölge muayenesi, gerekli konsültasyon ve tetkiklerle bir bütündür, birinin bile eksik kalması adli raporda ciddi yetersizliklere neden olacaktır.
10. Ülkemizde yoğun bir şekilde yaşanan kadına yönelik şiddetle mücadeleye katkısının büyük olacağını düşündüğümüz bu birimlerin kuruluş aşamasında multidisipliner bir bakış açısıyla ilgili birim ve uzmanlık derneklerinin de görüş ve önerileri alınmalıdır.